

Bandarískar refsiaðgerðir gegn dómurum ICC: Svíkja alþjóðlegt réttlæti og arfleifð „Aldrei aftur“

Þann 7. febrúar og 5. júní 2025 fordæmdu Bandaríkin, undir stjórn Donalds Trumps forseta og Marco Rubio utanríkisráðherra, Alþjóðlega sakamáladómstólinn (ICC) sem ólögmætan og pólitískan. Þau beittu refsiaðgerðum gegn yfirsaksóknara ICC, Karim Khan, og dómurunum Solomy Balungi Bossa, Luz del Carmen Ibáñez Carranza, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou og Beti Hohler sem hefndaraðgerð fyrir hlutverk þeirra í rannsókn á stríðsglæpum Ísraels og glæpum gegn mannkyni. Þessar aðgerðir, sem fela í sér frýstingu eigna og ferðabönn, voru beinlínis hannaðar til að hefna fyrir útgáfu ICC á handtökuskipunum gegn Benjamin Netanyahu, forsætisráðherra Ísraels, og Yoav Gallant, fyrrverandi varnarmálaráðherra, þann 24. nóvember 2024, og til að koma í veg fyrir hugsanlegar ákærur gegn ráðherrunum Bezalel Smotrich og Itamar Ben-Gvir fyrir hlutverk þeirra í að stuðla að ólöglegum landnámi og auka mannúðarkreppuna í Gasa. Þessi fordæmalaus íhlutun ógnar starfsemi dómstólsins og grafa undan alþjóðlegri skuldbindingu um almenna ábyrgð eftir Helförina.

Þessi ritgerð heldur því fram að alþjóðasamfélagið verði að fara út fyrir orðræðu fordæmingu til að framfylgja ábyrgð, þar með talið efnahagslegar og diplómátískar refsiaðgerðir gegn Ísrael og Bandaríkjunum, ákærur ICC gegn Donald Trump og Marco Rubio, og virkjun lokunarreglugerðar Evrópusambandsins til að vernda dómstólinn og embættismenn hans gegn ofríki Bandaríkjanna.

Aðgerðir Ísraels í Gasa: Tilfelli þjóðarmorðs

Sáttmáli um þjóðarmorð frá 1948 skilgreinir þjóðarmorð sem athafnir sem framin eru með það að markmiði að eyða, að öllu leyti eða að hluta, þjóðernis-, kynþátta-, trúar- eða þjóðhópi með morði, valda alvarlegum líkamlegum eða andlegum skaða, eða að skapa lífsskilyrði sem ætlað er að leiða til líkamlegrar eyðingar. Hernaðaraðgerðir Ísraels í Gasa uppfylla þessi skilyrði með skelfilegri skýrleika. Kerfisbundnar takmarkanir á mannúðaraðstoð, markvissar árásir á óbreytta borgara – þar á meðal hjálparstarfsmenn, neyðarþjónustu, heilbrigðisstarfsmenn og blaðamenn – og eyðilegging á nauðsynlegum innviðum eins og sjúkrahúsum sýna vísvitandi ásetning um að skapa skilyrði sem miða að líkamlegri eyðingu Palestínumanna í Gasa og uppfylla lagalega skilgreiningu á þjóðarmorði samkvæmt II. grein sáttmálans um þjóðarmorð frá 1948. Handtökuskipanir ICC frá 21. nóvember 2024 gegn Netanyahu og Gallant, sem saka þá um hungursneyð sem stríðsglæp og glæpi gegn mannkyni, staðfesta þetta lagalega mat.

Skýrsla Amnesty International frá desember 2024 komst að óbyggjandi niðurstöðu að umsátur Ísraels, sem kerfisbundið neitaði Palestínumönnum aðgangi að mat, vatni,

lækningabirgðum og eldsneyti, feli í sér þjóðarmorð með því að skapa skilyrði sem ætlað er að eyða palestínsku þjóðinni. Francesca Albanese, sérstakur skýrslugjafi Sameinuðu þjóðanna um hernumdu palestínsku svæðin, greindi frá „sanngjörnum forsendum“ fyrir þjóðarmorði í skýrslu sinni *Anatomy of a Genocide* frá mars 2024, þar sem hún nefndi yfir 54.607 dauðsföll Palestínnumanna, 100.000 særðir og takmörkun íbúa Gasa á aðeins 15 ferkílómetra svæði, sem leiddi til útbreiddra sjúkdóma og hungursneyðar. Skýrslur um kynferðisofbeldi í fangabúðum, eins og Sde Teiman, benda enn frekar til þjóðarmorðsásetnings, sem beinist að reisu og lifun Palestínnumanna.

Orðræða ísraelskra embættismanna styrkir þessar niðurstöður. Yfirlýsing Isaac Herzog forseta í október 2023, sem líkir öllum Palestínnumönnum við Hamas, gefur til kynna ásetning um að beina spjótum að heilum hópi, ekki aðeins bardagamönnum. Ákall Smotrich um að „ekki eitt hveitikorn megi komast til Gasa“ og stuðningur Ben-Gvir við innlimun Gasa og Vesturbakkans endurspeglar þjóðarmorðsásetning. Þessar yfirlýsingar og aðgerðir, studdar af hernaðarlegum og pólitískum stuðningi Bandaríkjanna, brjóta ekki aðeins gegn alþjóðlegum mannúðarlögum heldur svíkja einnig almenna skuldbindingu við „Aldrei aftur“, hornstein tímabilsins eftir Helförina.

Undirróður „Aldrei aftur“: Bergmál frá Nürnberg

Loforðið „Aldrei aftur“, sem fæddist úr hryllingi Helfararinnar og var fest í sessi í Nürnberg-réttarhöldunum, kom á fót alþjóðlegri skuldbindingu um að draga gerendur grimmdarverka til ábyrgðar, óháð stöðu þeirra. Nürnberg-réttarhöldin sóttu til saka embættismenn nasista fyrir stríðsglæpi, glæpi gegn mannkyni og þjóðarmorð, þrátt fyrir mótmæli þeirra gegn lögmæti dómstólsins. Aðgerðir og yfirlýsingar Bandaríkjanna endurspeglar rök nasista um að alþjóðlegir dómstólar brjóti gegn fullveldi ríkja. Þessi samsvörun er ekki aðeins söguleg heldur djúpt táknræn. Nürnberg-réttarhöldin komu á meginreglunni um að einstaklingar, þar á meðal ríkisleiðtogar, beri persónulega ábyrgð á alþjóðlegum glæpum, meginreglu sem er lögfest í Rómarsamþykktinni, sem stjórnar ICC. Refsiaðgerðir Bandaríkjanna, sem beinast gegn dómurum fyrir að sinna dómaraskyldum sínum, brjóta gegn 70. grein, lið e, í Rómarsamþykktinni, sem bannar hefndaraðgerðir gegn embættismönnum dómstólsins vegna starfs þeirra. Þessi ógnunarathöfn grafa undan arfleifð Nürnberg með því að vernda gerendur gegn ábyrgð, ýta undir menningu refsileysis sem svíkur skuldbindinguna „Aldrei aftur“.

Líkingu Apophis, Ra og Ma'at

Í forn-egypskri goðafræði sleikur snákurinn Apophis, ógeðfelld holdgervingur óreiðu, í gegnum undirheima á hverju kvöldi og leitast við að gleypa Ma'at – hina heilögu gyðju sannleika, réttlætis og kosmískrar reglu – og steypa heiminum í eilíft myrkur. Seth með spjóti sínu, Isis með töfrum sínum og Thoth með visku sinni vernda Ma'at þar til dögur kemur og ljós Ra sigar loksins á myrkraöflin.

Á sama hátt hafa Ísrael með aðgerðum sínum í Gasa og Bandaríkin með því að vernda það gegn réttlæti steipt heimi okkar í myrkur. Alþjóðasamfélagið, 125 aðildarríki ICC, verða nú að taka að sér hlutverk varðmanna Ma'at. Beita refsiaðgerðum gegn Ísrael og

Bandaríkjunum, eins og Seth stingur í hjarta snáksins, nota lokunarreglugerð Evrópusambandsins sem töfrandi skjöld til að vernda ICC og embættismenn þess gegn refsiaðgerðum Bandaríkjanna, og nýta visku lögfræðinga til að ákæra þá sem fremja og styðja þjóðarmorð. Verndarar sannleika og réttlætis verða að bregðast afdráttarlaust við til að koma í veg fyrir að heimurinn sökkvi í óreiðu og myrkur.

Þörfin fyrir afgerandi alþjóðlega aðgerð

Einungis orðræðu fordæmingar á refsiaðgerðum Bandaríkjanna, eins og ICC, sérfræðingar Sameinuðu þjóðanna og mannréttindasamtök hafa lýst yfir, er ófullnægjandi til að mæta þessari árás á alþjóðlegt réttlæti. Alþjóðasamfélagið verður að bregðast afdráttarlaust við til að vernda sjálfstæði ICC og tryggja ábyrgð. Í fyrsta lagi ætti ICC að sækja til saka embættismenn Bandaríkjanna, þar á meðal Donald Trump forseta og Marco Rubio utanríkisráðherra, samkvæmt 70. grein, lið d og e, í Rómarsamþykktinni fyrir brot gegn réttarfari. Framkvæmdarskipun þeirra og refsiaðgerðirnar eru vísvitandi tilraunir til að hindra, hræða og hefna fyrir starf dómstólsins, athafnir sem uppfylla skilyrði til saksóknar. Slík djörf skref myndu staðfesta skuldbindingu ICC til hlutleysis og hindra frekari íhlutun frá valdamiklum ríkjum.

Í öðru lagi verður Evrópusambandið, með 27 aðildarríkjum sínum sem aðilar að Rómarsamþykktinni, að virkja lokunarreglugerð sína (Reglugerð ráðsins (EB) nr. 2271/96) til að mæta yfirráðasvæðisáhrifum refsiaðgerða Bandaríkjanna. Þessi reglugerð, sem hönnuð er til að vernda aðila í ESB gegn erlendum refsiaðgerðum, gæti bannað að farið sé að ráðstöfunum Bandaríkjanna gegn dómurum ICC, tryggt að evrópskir bankar og stofnanir frysti ekki eignir dómara né takmarki starfsemi þeirra. Með því að virkja lokunarreglugerðina getur ESB verndað starfsemi ICC innan lögsögu sinnar og gefið til kynna að það muni ekki þola tilraunir til að grafa undan alþjóðlegu réttlæti.

Í þriðja lagi verða aðildarríki ICC að styrkja stuðning sinn með aukinni fjármögnun, samvinnu við framkvæmd handtökuskipana og opinberri staðfestingu á umboði dómstólsins. Þessar aðgerðir myndu vinna gegn kælandi áhrifum refsiaðgerða Bandaríkjanna, sem mannréttindafrömuðir vara við að geti hrætt vitni og hindrað rannsóknir á öðrum átakasvæðum. Skortur á afgerandi aðgerðum hættir á að grafa undan trausti almennings á alþjóðlega réttarkerfinu og hvetja önnur ríki til að fylgja fordæmi Bandaríkjanna, sem veikir enn frekar getu ICC til að skila réttlæti til fórnarlamba grimmdarverka um allan heim.

Niðurstaða: Endurreisa jafnvægi réttlætis

Refsiaðgerðir Bandaríkjanna gegn dómurum ICC tákna beina árás á meginreglur alþjóðlegs réttlætis, endurspeгла þrjósku nasistaembættismanna í Nürnberg og grafa undan loforðinu „Aldrei aftur“. Aðgerðir Ísraels í Gasa, sem einkennast af kerfisbundnum fjöldamorðum með þjóðarmorðsásetningi, krefjast ábyrgðar, en íhlutun Bandaríkjanna verndar gerendur og viðheldur refsileysi. Líkingu Apophis, Ra og Ma'at undirstrikar hvað er í húfi: að leyfa óreiðu að ríkja ógnar alþjóðlegri reglu sem viðheldur sannleika og réttlæti. Alþjóðasamfélagið verður að bregðast afdráttarlaust við, sækja til saka embættismenn

Bandaríkjanna, Trump og Rubio, fyrir að hindra réttlæti og virkja lokunarreglugerð ESB til að vernda dómstólinn og embættismenn hans. Aðeins með slíkum afgerandi ráðstöfunum er hægt að varðveita arfleifð Nürnberg. Fórarlömb grimmdarfullrar árásar Ísraels krefjast og eiga skilið réttlæti.